

בש"פ 4477/21 - מדינת ישראל נגד פלוני

בבית המשפט העליון

בש"פ 4477/21

לפני:

כבוד השופט נ' הנדל

המבקשת:

מדינת ישראל

נגד

המשיב:

פלוני

בקשה ראשונה להארכת מעצר לפי ס' 62 לחוק סדר
הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים),
התשנ"ו-1996

בשם המבקשת:

עו"ד יובל קידר; עו"ד סיגל בלום

בשם המשיב:

עו"ד רן אבינועם

החלטה

מונחת לפני בקשה ראשונה להארכת מעצר לפי סעיף 62 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996 (להלן: החסד"פ), בגדרה מבוקש להאריך את מעצר המשיב ב-90 ימים מתאריך 1.7.21 (המעצר הוארך במעצר ביניים בהסכמה) או עד למתן פסק דין בת"פ 2074-10-20 בבית המשפט השלום בבאר שבע (כב' השופט ר' סולקין), לפי המוקדם מביניהם.

1. כתב האישום נגד המשיב מייחס לו עבירות של תקיפת קטין, תקיפת קטין הגורמת חבלה של ממש, הפרת הוראה חוקית, תקיפת שוטר ואיומים. על פי עובדות כתב האישום, המשיב התגורר בבית הוריו ביחד עם אחיותיו, ובהן המתלוננת ואחות נוספת, שהינן קטינות. המשיב הכה את המתלוננת בחדרה באמצעות מוט ברזל ובעט ברגליה, ובעקבות כך היא אושפזה למשך ארבעה ימים. בהזדמנויות רבות נוספות, גם בעת שהמשיב שהה במעצר בית במסגרת תיק אחר, המשיב תקף את המתלוננת בידיו, באמצעות כבל חשמל ועל ידי כך שזרק לעברה מאוורר מברזל. כן תקף את האחות הנוספת בכך שהכה אותה בראשה ודחף אותה. בהמשך, ברח המשיב ממעצר הבית. ביום 20.9.20, כאשר שני שוטרים הגיעו לבית על מנת לעכב אותו, המשיב תקף את אחד מהם בכך שדחף אותו ובעט בו, ובדרך לתחנה אף איים עליו שיפגע שלא כדין בגופו.

בית המשפט המחוזי בבאר שבע הורה, בהסכמת המשיב, על מעצרו עד לתום ההליכים נגדו (מ"ת 2102-10-20, כב' השופט א' דורון). כך נעשה לאחר שבא-כוח המשיב הסכים לקיומן של ראיות לכאורה ועילת מעצר, ולאחר ששירות המבחן, בתסקיר המעצר שהגיש, לא המליץ על שחרור לחלופת מעצר. משפטו של המשיב נפתח ביום 24.11.20. התקיימו שלוש ישיבות הוכחות, בתאריכים 18.3.21, 7.4.21 ו-6.6.21, במהלכן נשמעו בין היתר עדויותיהם של המתלוננת, האחות הנוספת, ואביהם של המתלוננת והמשיב. ישיבה נוספת התקיימה ביום 4.7.21, אך עדת התביעה לא התייצבה מפאת מחלה. נקבע מועד לסיום פרשת התביעה ולשמיעת פרשת ההגנה, ביום 17.10.21.

2. במהלך הדיון שהתקיים בפניי ביום 27.6.21 בבקשה דנן, הגישה באת-כוח המדינה גזר דין מיום 16.12.20 שניתן בעניינו של המשיב בתיק אחר (ת"פ 26730-07-19, ת"פ 41871-11-19), במסגרתו נידון המשיב, בגין עבירות של שוד בנסיבות מחמירות, היזק לרכוש והסתייעות ברכב לביצוע פשע, ל-30 חודשי מאסר בפועל – אותם הוא עדיין מרצה. בנסיבות אלה, טען בא-כוח המשיב כי ניתן להסתפק במאסר בתיק האחר כחלופת מעצר בתיק זה, תוך שהודיע במענה לשאלות בית המשפט כי המשיב מסכים שלא לצאת ולא לבקש חופשות במהלך מאסרו. בעקבות כך, התבקשה המדינה להציג את מדיניותה לגבי הגשת בקשות להארכת מעצר לפי סעיף 62 לחסד"פ, כאשר בעת הגשת הבקשה הנאשם מרצה עונש מאסר בפועל.

המדינה הודיעה, לאחר דיון שקיימה בנושא, כי מדיניותה בעניין זה מורכבת מאיזון ובחינה של שלושה גורמים: משך המאסר הנותר לנאשם; המסוכנות הנשקפת ממנו; והתמשכות ההליך הצפוי בעניינו. במקרה שיתרת המאסר של הנאשם היא ארוכה, באופן שאין חשש כי ישוחרר טרם סיום משפטו, ככלל לא תוגש בקשה להארכת מעצרו – אלא ניתן יהיה להסתפק במאסר כחלופת מעצר, לצד קביעת תנאים מגבילים הנותנים מענה הולם לתכליות המעצר. עם זאת, במקרים שבהם יתרת המאסר קטנה ביחס להתמשכות ההליך הצפוי, תוגש בקשה להארכת מעצר, בשל החשש מתקלות שבעקבותיהן האסיר ישוחרר עוד בטרם יינתן המענה ההולם לאינטרסים המוגנים במעצר (חשש משיבוש המשפט, הימלטות מהדין ומסוכנות הנאשם).

באופן כללי, ציינה המדינה כי אכן קיים שוני מסוים בין מעמד של "אסיר" לבין מעמד של "אסיר-עצור". שוני זה יכול להתבטא בשלילת הטבות מסוימות מהאסיר כגון האפשרות לצאת לחופשות ולהשתתף במסגרות שיקומיות רלוונטיות. עם זאת, בניגוד לטענת המשיב בעניינו, צוין כי היותו של האסיר במעמד עצור אינו שולל ממנו את הזכות להופיע בפני ועדת השחרורים. כן נטען כי שחרורו של נאשם ממעצר רק בשל היותו אסיר, על אף שיש הצדקה לעצרו – עלול להוביל ליצירת תמונה שאינה משקפת את המציאות לאשורה ביחס למסוכנות האסיר, וכך להשפיע על שיקול דעתה של רשות בתי הסוהר באי אלה צמתים באופן שיפגע באינטרסים המוגנים.

במקרה דנן, ציינה המדינה כי מועד השחרור המוקדם של המשיב בתוספת קיצור מנהלי חלף זה מכבר ביום 20.5.21, כך שקיימת אפשרות שהוא ישוחרר בכל עת ואף בטרם סיום משפטו. כן נטען, תוך הפניה לתסקיר המעצר שהוכן בעניינו של המשיב, כי לא עלתה אינדיקציה במקרה הנדון כי המשיב מעוניין בשיקום או מועמד לשיקום. מכיוון שכך, ולאור המסוכנות הרבה הנשקפת לפי הנטען מהמשיב, הנלמדת מאופי העבירות המיוחסות לו, מעברו הפלילי הרלוונטי והקרוב, ומתסקיר המעצר בעניינו – מתבקשת הארכת מעצרו חרף היותו אסיר בעת הזו.

3. המחוקק קבע, בסעיף 21(ב)(1) לחסד"פ, כי יש לתור אחר חלופת מעצר אשר מחד מגשימה את מטרת המעצר, ומנגד פגיעתה בחירותו של הנאשם פחותה. מבחינה אינטואיטיבית, ניתן להניח שהדוגמה המובהקת לכך אינה מאסר חלף מעצר, אלא, לדוגמה, מעצר בית. ואולם, מאסר עשוי לענות על דרישה זו, ועל בית המשפט לשקול את הדבר במסגרת בקשה למעצר עד לסיום ההליכים. זוהי גם עמדת הפסיקה משנים עברו ועד לתקופה זו. (ראו למשל: בש"פ 3173/02 מדינת ישראל נ' מדינה (22.4.2002); בש"פ 4661/21 ראובן נ' מדינת ישראל, פסקה 6 (25.7.2021)).

בדיון שהתנהל בפניי, שהשתרע על שתי ישיבות, הדגשתי כי ראוי שהפרקליטות תגבש מדיניות לגבי השאלה מתי מאסר יהווה חלופת מעצר מתאימה, ומתי לא. כפי שפורט לעיל המדינה הציגה מספר קריטריונים, שעניינם בבחינה קדימה ואחורה של משך תקופת המאסר, השלב בו מצוי המשפט ותכליות המעצר. תנאי נוסף הנדרש להכרה במאסר כחלופה מתאימה הוא כי הנאשם יותר על חופשות. ככלל מתן חופשה הוא נושא מורכב שמתאים יותר על פי השיטה הישראלית לתקופת המאסר ולא לתקופת המעצר. כמובן שהנאשם אינו חייב להסכים לווייתור כזה, אך העניין עשוי להיות בעל משקל ואף בעל משקל רב בבואו של בית המשפט לבחון אם יש לקבל את חלופת המעצר. במילה, חשוב כי גם האפשרות של מאסר כתחליף למעצר תימצא בארגז הכלים של שופט המעצר.

4. בענייננו, ובכלל בבקשות לפי סעיף 62 לחסד"פ, ניצבים שני שיקולים. האחד הוא מסוכנות הנאשם, והשני הוא התקדמות המשפט. השיקול הראשון מתמקד בעיקר באינטרס הציבורי, והשיקול השני מתמקד באינטרס הנאשם, שאף הוא חלק מהאינטרס הציבורי. במקרה דנן, האלימות המיוחסת למשיב הינה בדרגה גבוהה והיא הופנתה נגד מספר קורבנות, בהן אחיותיו הקטניות. לא הוצגה חלופת מעצר "רגילה" מתאימה, שאינה מאסר. באשר לקצב המשפט, צוין על ידי המדינה כי בישיבה הקבועה לאוקטובר התכונן הוא לסיים לשמוע את עדי התביעה ולשמוע את עדי ההגנה. אף אם הערכה זו אופטימית מה, ההליך מתקדם. ויוזכר כי עסקינן בבקשת הארכת מעצר ראשונה.

לאור האמור, אין מקום לשחרר את הנאשם ממעצר ולחלופה "רגילה", וכובד ההכרעה עובר לאפשרות שחרורו למאסר שאותו הוא מרצה בגין עבירה אחרת. על פי הקריטריונים שהוצגו בהקשר זה, בראייה אחורה וקדימה – במסלול התיק שמתקיים ובמסלול התיק האחר שהסתיים בגזר דין, לאמור אל מועד השחרור הצפוי וסיום המשפט, נראה כי יש לקבל את עמדת המדינה כי זהו אינו המקרה המתאים לשימוש בחלופה האמורה. סוף דבר: הנני נעתר לבקשה ומאריך את המעצר ב-90 יום מתאריך 1.7.21, דהיינו 53 ימים החל מתאריך 7.8.20 שבו אמור מעצר הביניים להסתיים.

ניתנה היום, כ"ו באב התשפ"א (4.8.2021).

